

Temat lekcji: Skorupiaki stawonogi, które mają twarde pancerz.

Przeczytaj informacje 😊

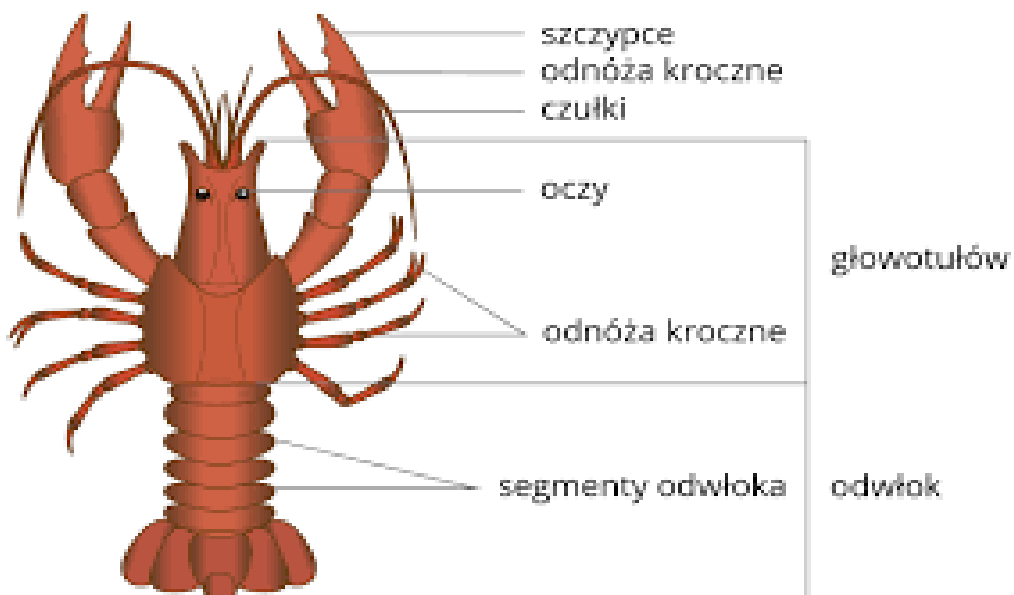
Zdecydowana większość skorupiaków żyje w wodzie – słonej bądź słodkiej. Tylko nieliczne są zdolne do bytowania na lądzie w wilgotnych środowiskach, zwłaszcza w tropikach. Większość z nich musi wracać do morza na okres rozrodu.

Skorupiaki są stawonogami, których ciało zwykle składa się z głowotułowia i odwłoka. W przedniej części głowotułowia występują umieszczone na słupkach oczy pozwalające obserwować otoczenie ponad pancerzem. Poniżej nich znajdują się dwie pary czułków służących do odbierania bodźców dotykowych. Głowotułów skorupiaków wyposażony jest w 5 par odnóży krocnych, z których pierwsza może być zakończona szczypcami. Odnóża odwłokowe zwykle mają spłaszczony kształt i służą do pływania. Mogą też, gdy są na nich osadzone skrzela, pełnić funkcje oddechowe. Większość skorupiaków oddycha skrzelami. Mogą one mieć formę wyrostków na odnóżach tułowiowych i odwłokowych, ale zwykle mieszczą się w komorach skrzelowych pod grzbietową częścią pancerza. Tylko u gatunków o bardzo małych rozmiarach wymiana gazowa zachodzi całą powierzchnią ciała.

Do skorupiaków należą organizmy zarówno bardzo drobne, żyjące w planktonie (rozwielitki, oczliki i kielże), jak i duże, okryte, grubym i twardym pancerzem (raki, kraby i homary). Nieliczne morskie stawonogi, np. pąkle i kaczenice, prowadzą osiadły tryb życia, a ich ciała okryte są pancerzem zbudowanym z wapiennych płytek. Skorupiaki mogą być drapieżnikami, saprofagami, filtratorami lub pasożytami.

Skorupiaki planktoniczne, jak rozwielitki czy oczliki, a także tworzące ławice kryle, są źródłem pokarmu dla wielu gatunków zwierząt – głównie ryb, ptaków i ssaków. Gatunki drapieżne, jak raki, kraby, langusty i homary, regulują liczebność zwierząt wodnych, głównie mięczaków, owadów i ich larw oraz innych skorupiaków. Niektóre skorupiaki, np. raki, krewetki, homary, langusty, są cenione ze względu na swoje walory smakowe i często konsumowane, zwłaszcza w krajach z dostępem do morza lub oceanu.

Notatka i rysunek do zeszytu

1. Stawonogi to zwierzęta o segmentowanym ciele i członowanych odnóżach, których elementy są połączone za pomocą stawów. Mają ciało pokryte chitynowym oskórkiem, podzielone na głowę, tułów i odwłok (u owadów) lub głowotułów i odwłok (u skorupiaków i pajęczaków).
2. Skorupiaki to stawonogi żyjące głównie w wodzie. Posiadają twardy, chitynowy pancerz, wysycony solami wapnia oraz do kilkunastu par odnóży, położonych na głowotułowiu i odwłoku.

Zadanie do wykonania

Opisz znaczenie skorupiaków dla człowieka.